

ВІДГУК

доктора юридичних наук, професора Коропатніка Ігоря Михайловича на дисертацію Дробіної Інни Олександрівни «Правове забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Дисертаційне дослідження Інни Олександрівни Дробіної присвячене одній із актуальних проблем юридичної науки – правовому забезпеченню надання волонтерської допомоги Збройним Силам України. Дане дисертаційне дослідження є одним із перших комплексних досліджень, у якому на основі аналізу теоретично-методологічних, методичних та правових джерел, а також міжнародної та національної практики всебічно охарактеризовано правове забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, а також запропоновано шляхи його вдосконалення.

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що волонтерська допомога є важливим елементом забезпечення функціонування сектору безпеки і оборони. З початку антитерористичної операції та з моменту повномасштабного вторгнення російської федерації саме через волонтерську допомогу фактично було закрито більшість потреб Збройних Сил України в матеріальних засобах, причому це було здійснено швидко оминаючи бюрократичні процедури та не за рахунок бюджету. Під час процесів надання волонтерської допомоги виникає багато правових питань, пов'язаних з правовим статусом волонтерів, благодійних організацій, порядку обліку та переміщення допомоги тощо. Тому чітке правове регулювання надання волонтерської допомоги є важливим безпековим аспектом як для держави так і для осіб, що надають волонтерську допомогу.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Робота запропонована І.О. Дробіною, характеризується системним підходом до предмету дослідження. У роботі пропонується достатній інструментарій, який базується на положеннях законодавства, правозастосовної практики та зарубіжному досвіді. Авторські положення підтверджені певними науковими доказами, забезпечені джерельною базою проведеного дослідження та використанням різноманітних методичних

прийомів аналізу поставлених проблем.

Високий ступінь наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження забезпечено використанням відповідних наукових методів наукового пізнання.

Діалектичний метод використовувався авторкою при підготовці усіх структурних елементів дисертації, а герменевтичний метод - для дослідження генези правового регулювання надання волонтерської допомоги Збройним Силам України.

Історичний метод був задіяний при осмисленні історії волонтерського руху в світі та Україні, функціональний - у процесі пізнання діяльності органів державної влади у наданні волонтерської допомоги Збройним Силам України. Синергетичний метод надав змогу продемонструвати остаточну невирішеність, складність та об'єктивність волонтерського руху, та волонтерської діяльності.

За допомогою методу індукції авторка підготувала визначення, вступ, висновки до розділів та загальні висновки, а з використанням методу дедукції формулювалися розуміння окремих ознак, рис, властивостей, особливостей правового статусу волонтерських організацій та волонтерів.

Метод абстрагування вдало використаний у процесі осмислення удосконалення правового регулювання публічного збору бюджетних пожертв для потреб Збройних Сил України. Метод порівняння був використаний у процесі осмислення зарубіжного досвіду надання волонтерської допомоги збройним силам.

Все це дозволило здобувачці сформулювати ряд важливих наукових положень, висновків та рекомендацій.

Внесок авторки полягає у розробленні концептуального розуміння правового забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, на підставі чого сформульовано рекомендації та пропозиції, що спрямовані на практичне впровадження у національну правову систему

Достатньо чітко дисертанткою сформульовано об'єкт дослідження - суспільні відносини, що виникають у сфері надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, а також його предмет - правове забезпечення надання

волонтерської допомоги Збройним Силам України.

Мета дослідження визначена відповідно до його об'єкта та предмета і полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу законодавства України, наукових праць учених, матеріалів практичної діяльності у сфері надання волонтерської допомоги Збройним Силам України розробити пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання надання волонтерської допомоги з урахуванням національного та зарубіжного досвіду і практики правозастосування, що склалася.

Вирішення вказаних завдань підтверджується як загальними висновками, так і висновками до окремих розділів дисертації.

Дисертанткою опрацьовано 211 наукових та нормативно-правових джерел, на які дослідниця посилається у тексті рукопису під час полеміки щодо окремих питань проблематики дослідження та формуванні власних висновків, що вказує на достатні знання дисертантки предмету, на її навички до самостійного наукового аналізу та обґрунтованість пропозицій.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації визначається перш за все тим, що дисертація Інни Дробіної становить собою наукове дослідження саме правового забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України в умовах збройного протистояння з РФ як важливого елементу забезпечення обороноздатності нашої держави.

Позитивно слід відзначити надану авторкою сформульовану дефініцію діяльності органів державної влади з реалізації державної політики у сфері надання волонтерської допомоги Збройним Силам України як різновид організаційно-правової діяльності, що здійснюється на підставі нормативно-правових актів посадовими і службовими особами органів державної влади на професійній основі з метою надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, задоволення їх потреб та інтересів.

Дисертанткою запропоновано авторський погляд на інституалізацію надання різних видів допомог Збройним Силам України визначивши такі періоди: шефська допомога від 07 жовтня 1994 – по т.ч; благодійна допомога від

16 вересня 1997 року – по т.ч.; гуманітарна допомога від 22 жовтня 1999 року – по т.ч.; волонтерська допомога від 19 квітня 2011 року – по т.ч.

Окремої уваги потребує позиція авторки, яка обґрунтовує, що конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності може бути реалізований громадянами не тільки у спосіб проходження військової служби, а й шляхом надання волонтерської допомоги Збройним Силам України;

Авторкою надано визначення правового статус волонтерських організацій - передбачене у нормативно-правових актах, їх правове положення у суспільстві та державі, серед інших суб'єктів громадянського суспільства, яке відтворює порядок їх утворення, сутність, зміст, форми існування та функціонування, їх місце та роль серед інших благодійницьких організацій та правовий статус волонтерів - це передбачене у нормативно-правових актах, їх правове положення у суспільстві та державі, серед інших суб'єктів громадянського суспільства, що відображає їх місце та роль серед фізичних осіб, що займаються благодійною діяльністю.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані:

в освітньому процесі (акт про впровадження наукових результатів дисертації в освітній процес Національного університету оборони України від 29 листопада 2024 року № 176/35/356-1, акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітню діяльність Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 03 грудня 2024 року);

- практичній діяльності (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Департаменту Юридичного забезпечення Міністерства оборони України від 21 листопада 2024 року № 220/17/1238, додаток Б, довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження Командування Медичних сил Збройних Сил України від 04 грудня 2024 року № 510/21/19503) (додаток Б);

- процесі нормо проектування – для якісної підготовки, внесення обґрунтованих змін та доповнень до нормативно-правових актів, в сфері регулювання волонтерської діяльності.

Основні положення та результати дослідження висвітлено здобувачкою у 13 наукових працях, серед яких 3 статті в українських фахових наукових виданнях, а також у 9 тезах доповідей, виданих за результатами проведення міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій та круглих столів.

Результати дисертації пройшли відповідну апробацію. Основні положення і висновки дисертаційного дослідження були оприлюднені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях: Актуальні проблеми правового регулювання діяльності сектору безпеки і оборони: збірник матеріалів XV науково-практичного семінару (Київ, 03 грудня 2021 року); Актуальні проблеми правового регулювання відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України (Київ, 10 жовтня 2022 року); Всеукраїнська конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених (Київ, 25 листопада 2022 року); Філософсько-соціологічні та психолого-педагогічні проблеми підготовки особистості до виконання завдань в особливих умовах (Київ, 1 грудня 2022 р.); Науково-практичний семінар (Київ, березень 2023 року); Актуальні проблеми забезпечення державної безпеки (м. Київ, 26 травня 2023 р.); V Міжнародна науково-практична конференція «Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектору безпеки і оборони: виклики сьогодення» (Київ, 02 лютого 2024 р.); Проблеми правового забезпечення оборони України (Київ, 28 трав. 2024 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція (Київ, 20 червня 2024 року).

Робота складається із вступу, 3 розділів, які системно об'єднані у сім підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 220 сторінок. Список літератури містить 211 найменування.

Оцінка змісту дисертації. Робота виконана на високому теоретичному рівні, діловою українською мовою з використанням юридичної термінології, забезпечує повноту аналізу, досягнення мети й наукових завдань дослідження, і

є внеском у розвиток юридичної науки в цілому та, зокрема, адміністративного права в Україні.

Дисертація відповідає вимогам, що встановлені до досліджень на здобуття наукового ступеня та оформлена згідно вимог Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 12 січня 2022 року №44.

Дотримання принципів академічної доброчесності. Дисертація та наукові публікації за темою пропонованої дисертації виконані І.О. Дробіною з дотриманням принципів академічної доброчесності: положення дисертаційного дослідження не містять текстових запозичень інших авторів без посилання на відповідні джерела.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Надаючи загальну позитивну оцінку роботі І.О. Дробіної, слід вказати, що у дисертаційному дослідженні мають місце й окремі суперечливі положення, які потребують пояснень здобувача:

1. Авторка досліджує соціальний захист волонтерів, який вона бачить у покладанні обов'язків на командирів військових частин з ведення реєстрів волонтерів та осіб, що слідує за власними збройними силами, з видачою їм відповідних посвідчень. Разом з тим авторка не пропонує шляхів кореляції вказаних реєстрів із вже існуючим Реєстром волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, ведення якого покладено на державну податкову службу.

2. У дисертації доцільно було б більше уваги приділити порівняльно-правовому аналізу механізму забезпечення свободи надання волонтерської допомоги власним збройним силам в інших демократичних країнах світу.

3. Авторка зазначає, що джерелами правового регулювання волонтерської діяльності зарубіжних країн є національне законодавство, традиції та практики, але не визначає їх особливостей, що було б свідченням

глибокого аналізу.

4. Робота значно виграла б, якщо б авторка винесла в додатки пропозиції по змінам до законодавства в якості порівняльних таблиць, що б наочно окреслило її доробок та полегшило сприйняття інформації.

Загалом висловленні зауваження не впливають на позитивну оцінку дисертації. Вона є завершеним, самостійним та аргументованим дослідженням. У відповідності до цього, можна вважати, що дисертація Дробіної Інни Олександрівни «Правове забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України» відповідає всім вимогам, які ставляться до дисертації та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Загальний висновок: дисертація Дробіної Інни Олександрівни «Правове забезпечення надання волонтерської допомоги Збройним Силам України», є самостійним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують важливе для адміністративного права конкретне завдання щодо теоретичної розробки як в цілому правових засад забезпечення публічного адміністрування підготовки кадрів з вищою військовою освітою для Збройних Сил України, а також вироблення практичних рекомендацій з удосконалення чинного законодавства. За своєю актуальністю, ступенем наукової новизни, рівнем теоретичного й практичного значення робота повністю відповідає паспорту спеціальності 081 – право та може бути рекомендована до захисту.

Офіційний опонент:

Начальник кафедри військового права
військового факультету міжнародних відносин та права
Військового інституту Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
доктор юридичних наук, професор

Ігор КОРОПАТНІК

Підпис Коропатника І.М. засвідчую
Начальник відділу персоналу та стройового
полковник Віталій ДУБЕНЕЦЬ

